

Programmabegroting 2015

Inhoudsopgave

Aanbiedingsnota: evenwichtig Roosendaal!	4
Inleiding	4
Onze aanpak	5
De hoofdthema's	6
Financieel perspectief	8
Maatschappelijke effecten	10
Programma's	15
Programma 1. Besturen & Samenwerken	16
Bestuur en organisatie	17
Integrale veiligheid	18
Dienstverlening	19
Vitale wijken en dorpen	20
Financieel overzicht Besturen & Samenwerken	21
Programma 2. Leren & Ontwikkelen	22
Leren en ontwikkelen	23
Sport en recreatie	24
Cultuur	25
Financieel overzicht Leren & Ontwikkelen	26
Programma 3. Werken & Ondernemen	28
Economie	30
Werken en inkomen	31
Financieel overzicht Werken & Ondernemen	32
Programma 4. Wonen & Verblijven	34
Openbare ruimte en reiniging	36
Bereikbaarheid en mobiliteit	37
Ruimte en wonen	38
Afvalinzameling en milieu	39
Vergunningverlening	40
Financieel overzicht Wonen & Verblijven	41
Programma 5. Zorgen & Stimuleren	42
Zorg algemeen	44
Vrij toegankelijke zorg	45
Toegang zorg	46
Niet vrij toegankelijke zorg	47
Financieel overzicht Zorgen & Stimuleren	48
Programma 6. Betalen & Financieren	50
Betalen & Financieren	50
Totaaloverzicht meerjarenramingen 2015-2018	51
Kernboodschap paragrafen	52
Paragraaf 1. Vastgoed	52
Paragraaf 2. Lokale heffingen	52
Paragraaf 3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	52
Paragraaf 4. Financiering	52
Paragraaf 5. Onderhoud kapitaalgoederen	52
Paragraaf 6. Verbonden partijen	52
Paragraaf 7. Grondbeleid	53
Paragraaf 8. Bedrijfsvoering	53
Paragraaf 9. Subsidieverstrekkingen	53

Inleiding

'Werken aan een evenwichtig Roosendaal'. Onder dat motto is in april 2014 het nieuwe gemeentebestuur van start gegaan. We werken aan een sociale gemeente, waar mensen de zorg krijgen die ze nodig hebben. Een gemeente die aantrekkelijk is als vestigingsplaats voor ondernemingen die zorgen voor voldoende werkgelegenheid. Een gemeente met een aantrekkelijke binnenstad. En aan een gemeente met een goed woningaanbod, waar iedereen zich veilig en thuis voelt in eigen wijk of dorp. Inwoners hebben in onze gemeente daadwerkelijk iets te zeggen over hun eigen leefomgeving.

In de voorliggende programmabegroting leest u meer over onze ambities en aanpak in de komende bestuursperiode. Deze programmabegroting is de eerste begroting op basis van de in mei 2014 vastgestelde nieuwe programma-indeling.

In deze aanbiedingsnota leest u op hoofdlijnen onze koers voor de komende jaren. Een koers die is voorzien van een solide financieel fundament en waarbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen ruimte hebben om mee te doen. Samen werken we aan een evenwichtig Roosendaal.

Onze aanpak

In onze aanpak voor de komende jaren onderscheiden we vier rode draden. In de uitwerking van de begrotingsprogramma's komen de rode draden terug.

Samen

Of het nu gaat over de aanpak voor de binnenstad, de economie, de transformatie in de zorg of de vernieuwende aanpak in het cultuurcluster: in de huidige netwerksamenleving staat participatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen voor ons voorop. De gemeente heeft niet alle wijsheid in pacht en is slechts één van de organisaties die werkt aan de maatschappelijke opgaven van Roosendaal. Bij de aanpak van de belangrijkste maatschappelijke vraagstukken gaan wij op zoek naar interactie en coproductie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Door goed te luisteren naar hun ideeën en door hen invloed te geven op onze besluitvorming komen we tot het beste voor Roosendaal.

Schaalgericht

Keer op keer kijken we met wie en op welk schaalniveau we het beste aan de opgaven van Roosendaal kunnen werken. Soms is dat 'de keukentafel', een andere keer is dat de wijk of de regio. Voor een aantal opgaven is acteren op een nog grotere schaal nodig zoals de provincie Noord-Brabant, Delta Region (Zuidwest Nederland en delen van Vlaanderen) en het Rijk. Uitgangspunt is steeds dat de schaal wordt gezocht waarop het effect maximaal is. We willen echter vermijden dat elke opgave zijn eigen samenwerkingsverband creëert en het overzicht en de slagkracht zoek raken. Daarom kiezen we, daar waar mogelijk, voor samenwerking met de volgende gemeentelijke samenwerkingspartners: Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Rucphen en Zundert. De clustering met deze gemeenten in het sociale domein is daar een goed voorbeeld van.

Slim

Technologische vooruitgang maakt slimmere manieren van organiseren en dienstverlening mogelijk. In deze programmabegroting leest u daarom meer over bijvoorbeeld onze innovatieambities in de zorg. Maar ook over het verbeteren van onze dienstverlening in de openbare ruimte, het klantvriendelijker maken van vergunningverlening en het anders organiseren van een 'bewonersenquête'. Ook gaan we in 2015 de app 'Samen Anders' in gebruik nemen, die er op gericht is om eigen kracht op alle beleidsterreinen te stimuleren. Dit zijn voorbeelden van activiteiten die we de komende jaren slimmer gaan organiseren. Soms vraagt dat een investering aan de voorkant, maar dan kunnen we ook weer jaren op een betere manier vooruit.

Solide financiën

Solide financiën zijn voorwaardelijk voor een evenwichtig Roosendaal. De kern van solide financiën is voor ons een meerjarig sluitende begroting, ruimte voor investeringen en voldoende reserves voor risico's.

Wij bouwen hiermee voort op het stevige fundament van de voorgaande jaren. In deze bestuursperiode stellen we een investeringsreserve ter hoogte van € 10 miljoen in voor economie en meer specifiek daarin de binnenstad. Tijdens deze bestuursperiode staan we met de invoering van de drie decentralisaties in het sociaal domein voor een grote uitdaging, een uitdaging die gepaard gaat met onzekerheden. Naast de te besteden Rijksbudgetten voor het sociale domein, bouwen we de komende vier jaar de risicoreserve voor het sociaal domein verder op tot € 10 miljoen, waar we indien nodig op terug kunnen vallen.

De transitie in de aanpak 'Vitale wijken en dorpen' is gericht op het integreren van de leefbaarheidsvraagstukken in de begrotingsprogramma's. Door middelen samen met inwoners en ondernemers op een slimmere manier in te zetten, kunnen we de komende jaren een kwaliteitsslag maken. In het algemeen geldt voor alle domeinen het adagium dat voor het putten uit reserves en budgetten er eerst een (financieel) onderbouwd plan moet worden goedgekeurd.

De hoofdthema's

De bestuursovereenkomst 'Werken aan een evenwichtig Roosendaal' is opgebouwd uit drie hoofdthema's. Deze hoofdthema's overstijgen het niveau van de individuele beleidsprogramma's.

1. Het sociale domein: stad van menselijke maat

Met ingang van 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de (nieuwe) Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Door deze opgaven op een slimme manier en in samenhang met elkaar op te pakken, kunnen we - met minder geld dan voorheen - betere zorg leveren en mensen sneller aan het werk krijgen op een reguliere arbeidsplaats.

In het beleidsdocument 'Roosendaal, stad van de menselijke maat' heeft de gemeenteraad de kaders voor de transformatie in het sociaal domein vastgelegd. Centraal daarbij staan: preventie, eigen kracht, participatie en langer zelfstandig gezond thuis wonen. Roosendaal blijft een gemeente waar iedereen mee kan doen. De komende jaren werken we aan de gewenste verandering. Dat doen we samen met inwoners en partners via het Zorg Innovatie Programma (ZIP). We sturen op toegankelijkheid, klanttevredenheid, kwaliteit en innovatie. Het ZIP bevat diverse projecten en pilots. In 2015 gaat het ZIP van start waarbij de projecten en pilots aan één of meer thema's bijdragen:

- Versterken van Burger & Samenleving
Zelfredzaamheid en samenredzaamheid verbeteren en ondersteunen.
- Verbeteren van bestaande formele voorzieningen
Beter afstemmen, organisatiekosten van bestaande producten en diensten verlagen.
- Innovaties stimuleren
Nieuwe producten en diensten welke direct toepasbaar zijn naar Roosendaal halen. Zij versterken het zelfredzaam zijn en zijn een aanvulling op of een beter alternatief voor bestaande formele voorzieningen.

Via de Economische Agenda voor Roosendaal (zie ook hierna) werken we aan meer banen. Vanuit de Participatiewet geven wij mensen een steuntje in de rug die uit zichzelf niet meteen een reguliere baan op de arbeidsmarkt kunnen bemachtigen. Dit doen wij vanuit de overtuiging dat uitstroom naar werk goed is voor iedereen. Roosendalers met een beperking of door het gebrek aan de juiste papieren kunnen bij ons terecht. Waar nodig ondersteunen we ondernemers om potentiële werknemers aan een arbeidsplaats te helpen. Om goed bij het regionale karakter van de arbeidsmarkt aan te sluiten, werken we samen vanuit een werkplein met de gemeenten Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Rucphen en Zundert. Op die manier realiseren we een betere uitstroom van alle doelgroepen van de Participatiewet.

Ook maken we samen werk van de benodigde herstructurering van de WVS-groep.

Relatie met begrotingsprogramma's

In de programmabegroting zijn de veranderingen in het sociaal domein met name terug te vinden in de programma's Leren & Ontwikkelen (onderwijs), Werken & Ondernemen (Participatiewet) en Zorgen & Stimuleren (jeugdzorg en Wmo).

2. Economie & binnenstad: investeren in structurele versterking

Voor een goede economische ontwikkeling van Roosendaal is een nauwe samenwerking met onze partners noodzakelijk. Op de schaal van de Delta Region werken we samen aan de versterking van onze economische structuur. Het belang van een gunstig klimaat om te ondernemen en een uitwerking van onze positie en kansen in de 'nieuwe circulaire economie' hangen hiermee samen. Een circulaire economie is duurzaam - en dus houdbaar - doordat processen cyclisch worden gemaakt. Dit betekent hergebruik van bestaande grondstoffen en het benutten van nieuwe grondstoffen (Biobased). Hiervoor zijn ook nieuwe logistieke concepten nodig.

Economische Agenda voor Roosendaal

In 2015 komen we met een economisch programma waarin meer focus ligt op de verbinding tussen economische ontwikkeling (bedrijvigheid) en werk. Het scheppen van werkgelegenheid, het stimuleren van innovatie en het versterken van het ondernemersklimaat hebben hoge prioriteit. De Economische Agenda voor Roosendaal stellen we samen met ondernemers, onderwijs en werknemers op. We zetten nog meer in op het onderhouden en verbreden van relaties met partijen in het economische domein. De kennis en ervaring die we daarmee opdoen zetten we onder andere in voor het aantrekken van (EU-) subsidies en nieuwe investeerders.

Ruimte voor ondernemen

Onze ondernemers zijn bij uitstek de experts als het gaat om een gunstig ondernemersklimaat. De komende jaren stellen we de kennis en wensen van ondernemers centraal in ons economisch beleid. We vragen bijvoorbeeld ondernemers mee te denken over het verminderen van administratieve lasten. De TaskForce Triple Roosendaal (TTR) is een belangrijke overlegtafel voor ons economische beleid. We blijven bovendien startende ondernemers via onze starterscentra ondersteunen.

Binnenstad

In 2015 wordt gestart met de investeringen in de binnenstad. Begin 2015 wordt duidelijk hoe de Nieuwe Markt nieuwe beleving krijgt, de uitvoering moet in hetzelfde jaar zijn beslag krijgen.

De plannen voor de centrumring moeten in 2015 helder zijn. We werken aan een flexibel uitnodigend bestemmingsplan. De ontwikkeling van het cultuurcluster rond het Tongerloplein (als onderdeel van de Ster van Roosendaal) is het eerste concrete plan voor de binnenstad. De realisatie van dit cultuurcluster vindt plaats in 2015. Een en ander gebeurt in afstemming met de binnenstadsorganisatie, die in 2015 volledig operationeel is.

Economie, cultuur en woonklimaat

Een aantrekkelijk cultuur- en woonklimaat bindt inwoners aan de gemeente. Dit biedt directe economische effecten via koopkrachtbinding en omzet voor detailhandel, horeca en cultuur. Een aantrekkelijke en veelzijdige binnenstad draagt bij aan het vestigingsklimaat voor bedrijven en geeft een belangrijke impuls aan de aantrekkelijkheid van onze stad. Het eerder genoemde cultuurcluster rond het Tongerloplein ontwikkelen we in 2015 samen met schouwborg De Kring .

Relatie met begrotingsprogramma's

In de programmabegroting zijn de thema's 'economie' en 'binnenstad' met name terug te vinden in de programma's *Leren & Ontwikkelen* (cultuur), *Werken & Ondernemen* (economie en werkgelegenheid) en *Wonen & Verblijven* (infrastructuur, woonklimaat).

3. Leefbaarheid & Wonen: ruimte voor initiatief

In vitale wijken en dorpen moeten de inwoners worden beschouwd als partners van de gemeente om gezamenlijk doelen te bereiken. De kracht van een maatschappelijk sterke gemeente is juist te vinden bij onze inwoners, verenigingen en andere organisaties. Wij werken vanuit de vitaliteit van de Roosendaalse samenleving. Creativiteit en inzet van iedereen zijn hiervoor nodig. Gezamenlijk kunnen wij immers veel tot stand brengen.

Leefbaarheid en wonen zijn een overkoepelend thema, dat tot uiting komt in alle begrotingsprogramma's. Het komend jaar zullen concrete plannen op dit gebied worden uitgewerkt. Ook wordt binnen de gemeentelijke organisatie verder ingezet op de participatieve werkwijze.

Wijk- en dorpenaanpak

De afgelopen jaren is inwoners steeds meer ruimte geboden voor initiatieven vanuit de samenleving en het vergroten van burgerparticipatie. De buurtpreventieteam zijn hier een goed voorbeeld van. De komende jaren wordt deze lijn verder voortgezet. Hierbij wordt ingezet op flexibele regelgeving en het bieden van ruimte voor innovatie. Betrokkenheid van inwoners bij hun directe leefomgeving, zowel fysiek als sociaal, wordt gestimuleerd, zonder inwoners te overvragen. In 2015 werken we met alle betrokkenen aan plannen om de wijk- en dorpenaanpak verder gestalte te geven. Hierbij treden inwoners, gemeente en andere partijen op als gelijkwaardige partners.

Verbindend beheren

De met de nota 'Verbindend beheren' ingezette vormen van 'zelfbeheer' door bewoners worden in 2015 geëvalueerd en waar mogelijk verder ontwikkeld. Ook op dat gebied gaan maatwerk en vraaggericht werken, bijvoorbeeld in het groenbeheer, een impuls krijgen.

Wonen

De komende periode wordt een nieuwe Woonagenda opgesteld. Op het gebied van wonen is veel veranderd. In het verleden kon de gemeente redeneren vanuit het aanbod, momenteel is het zaak de vraag voorop te zetten. In de Woonagenda wordt naast de ruimtelijke ook de sociale component opgenomen. De Woonagenda en het Zorg Innovatie Programma gaan elkaar versterken. Het college neemt op de woningmarkt een faciliterende en stimulerende rol op zich. Dit betekent eveneens inzet van flexibele regelgeving en ruimte voor innovatie vanuit de samenwerkingspartners en samenleving. Met betrekking tot dit thema wil Roosendaal in nauwe samenwerking met betrokken partners een vitale woningmarkt ontwikkelen.

Subsidiestelsel

In 2015 wordt het subsidiestelsel onder de loep genomen. Bij subsidieverlening wordt een koppeling gelegd met de beoogde maatschappelijke effecten. Het subsidiestelsel is transparant en wordt met een beperkte administratieve last ingericht.

Relatie met begrotingsprogramma's

In de programmabegroting geldt het thema 'Vitale wijken dorpen' voor alle begrotingsprogramma's. De onderdelen 'wonen' en 'Verbindend beheren' zijn met name relevant voor programma 4 Wonen & Verblijven.

Financieel perspectief

Onze gemeente kan zonder nieuwe bezuinigingen met een grote maatschappelijke impact een sluitende begroting 2015 presenteren. De komende bestuursperiode is er ruimte voor investeren en ruimte om eventuele tegenvallers als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein op te vangen. Bij de Kadernota 2016 presenteren we de laatste voorstellen die uitgevoerd moeten worden om de besparingen uit de Kadernota 2014 te realiseren.

Bij het opstellen van deze begroting hanteren wij de volgende financiële uitgangspunten:

- We gaan uit van het principe 'geen plan geen geld', de inhoud en kwaliteit van een plan bepaalt welke middelen we daarvoor beschikbaar willen stellen.
- We presenteren een sluitende programmabegroting en een sluitend meerjarig perspectief.
- We voeren taken in principe binnen Rijksbudget uit of bouwen budgetten boven het Rijksbudget (geleidelijk) hiernaar af.
- De OZB stijgt niet meer dan met de prijsinflatiecorrectie.
- We houden een weerstandsratio van minimaal 1,0.
- Bij tekorten die tijdens het begrotingsjaar ontstaan, zoeken wij achtereenvolgens naar een oplossing binnen het desbetreffende begrotingsprogramma, binnen de totale begroting of via reserves.

Bestemmingsreserve Investeringsimpuls

Voor economie en meer specifiek daarin de binnenstad richten we een investeringsreserve van € 10 miljoen in. Deze reserve is samengesteld uit de voormalige bestemmingsreserves Majeure opgaven, Fondsen Agenda van Roosendaal en een aanvulling vanuit de Algemene Reserve.

Reserves	2014	2015	2016	2017	2018
BR Majeure Opgaven	4.213.000	5.172.000	5.446.000	5.775.000	6.214.000
BR Fondsen Agenda van Roosendaal	2.336.000	2.891.000	2.886.000	2.886.000	2.886.000
Algemene Reserve	-	-	-	-	900.000
Saldo reserve Investeringsimpuls	6.549.000	8.063.000	8.332.000	8.661.000	10.000.000

Bestemmingsreserve Onderhoudsprogramma openbare ruimte

In het kader van 'Verbindend beheren' wordt voorgesteld de reserves en één voorziening beheer openbaar gebied per 1 januari 2015 - met uitzondering van die voor de gesloten financiering riolering - samen te voegen tot één reserve Onderhoudsprogramma openbare ruimte.

Risicoreserve Sociaal domein

Tijdens deze bestuursperiode bouwen we de risicoreserve Sociaal domein verder op tot € 10 miljoen. Gelet op de onzekerheden en risico's die gepaard gaan

met de decentralisaties wordt dit bedrag specifiek voor dit domein gereserveerd. Omdat wij extra impulsen geven aan re-integratie boven de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten en omdat wij al hebben voorgesorteerd op de bezuiniging op de Wmo, is € 10 miljoen een afdoend bedrag voor afdekking van de eventuele resterende risico's.

Reserve sociaal domein	2015	2016	2017	2018
Beginstand	4.091.000			
Nieuwe stortingen	1.696.000	2.265.000	1.948.000	nihil
= standen einde jaar	5.787.000	8.052.000	10.000.000	10.000.000

Financiële positie & dekkingsvoorstel

In het voorjaar zijn de strategische verkenningen - inclusief financiële verkenningen - gepresenteerd aan de nieuwe gemeenteraad. Daarna is de meicirculaire van het gemeentefonds verschenen. Verder zijn de structurele gevolgen van de eerste bestuursrapportage en enkele overige mutaties, waaronder de gevolgen van de nieuwe CAO voor het gemeentepersoneel, relevant voor de financiële uitgangspositie. Deze mutaties resulteren in de onderstaande financiële uitgangspositie.

Uitgangspositie	2015	2016	2017	2018
Totaal	1.858.000 N	2.847.000 N	4.175.000 N	5.295.000 N

In de financiële bijlage van de aanbiedingsnota wordt in detail ingegaan op alle mutaties.

Het college stelt de gemeenteraad voor om het jaar 2015 structureel te sluiten conform het toezichtkader van de provincie. Dat betekent dat alle structurele lasten moeten zijn gedekt door structurele baten. Het structureel dekken van de jaren 2016 en verder wordt meegenomen in de Kadernota 2016. Nu worden de jaren 2016, 2017 en 2018 deels gedekt met incidentele middelen.

Het dekkingsvoorstel bestaat onder meer uit het inzetten van reserves, zoals in de bestuursovereenkomst is aangegeven. Daarnaast kan, door de zeer lage rente waartegen de gemeente kan lenen om het financieringstekort te dekken, gerekend worden met veel lagere financieringskosten dan de omslagrente. Als incidenteel dekkingsmiddel zetten wij de rentebijbeschrijving op reserves in. De rentebijbeschrijving op de Algemene Reserve brengen we tijdelijk naar nul. De rentebijbeschrijving op de reserves Onderwijshuisvesting en Grondexploitaties brengen we naar een meer marktconform percentage van 1,75%.

In lijn met het besluit van de gemeenteraad om de kostendekkendheid van omgevingsvergunningen van 94% op 100% en van APV-leges van 19% op 23% te brengen, gaan wij maatregelen nemen ter besparing van kosten, zoals uitvoering geven aan het project 'Merkbaar minder regeldruk'. Een tariefverhoging willen wij zoveel mogelijk beperken. Het budget straatmanagement is niet meer nodig en kan dus worden ingezet.

Maatregelen	2015	2016	2017	2018
Inzet reserves	2.000.000 V	2.000.000 V	2.317.000 V	4.265.000 V
Lagere rente financiering	650.000 V	450.000 V	400.000 V	350.000 V
Rentebijdragen reserves		604.000 V	608.000 V	650.000 V
Verhoging kostendekkendheid leges	100.000 V	100.000 V	100.000 V	100.000 V
Straatmanagement	36.000 V	36.000 V	36.000 V	36.000 V
Totaal dekkingsvoorstel	2.786.000 V	3.190.000 V	3.461.000 V	5.401.000 V

Hiermee ontstaat het volgende beeld:

	2015	2016	2017	2018
Totaal tekortsaldi	1.858.000 N	2.847.000 N	4.175.000 N	5.295.000 N
Dekkingsvoorstellen	2.786.000 V	3.190.000 V	3.461.000 V	5.401.000 V
Overschot (V) / tekort (N)	928.000 V	343.000 V	714.000 N	106.000 V

Door saldogeregulatie via de saldireserve kan het overschot van 2015 worden aangewend voor dekking van het tekort in 2017.

Voldoen aan provinciaal toezichtkader

Uit de analyse in de financiële bijlage bij deze aanbiedingsnota blijkt dat het jaar 2015 na eliminatie van incidentele baten en lasten sluitend is en daarmee voldoet aan de eis vanuit het provinciale toezichtkader om een structureel sluitende begroting te hebben.

Maatschappelijke effecten

Maatschappelijke effecten kunnen worden gedefinieerd als de beoogde gevolgen van het gemeentelijk beleid voor de samenleving en geven daarmee antwoord op de vraag 'Wat willen we bereiken'. Vanuit de diverse programma's wordt aan het realiseren van deze beoogde effecten een bijdrage geleverd. Het is belangrijk om te beseffen dat wij het realiseren van de beoogde maatschappelijke effecten niet alleen kunnen. Wij gaan hier de komende jaren samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen aan werken. Onderstaand zijn de maatschappelijke effecten geformuleerd. Het is van belang hierbij aan te geven dat de volgorde van de genoemde effecten willekeurig is en hierin geen prioritering is aangebracht.

De beoogde maatschappelijke effecten kunnen worden geëvalueerd door het gebruik van indicatoren. De indicator is een graadmeter voor de beoogde effecten. De maatschappelijke effecten en bijbehorende indicatoren zijn een belangrijke bron om het gesprek te voeren. In onderstaande tabellen zijn streefniveaus voor 2018 geformuleerd. Deze streefniveaus kunnen worden gebruikt om te sturen en te evalueren. Waar nodig kunnen streefniveaus tussentijds naar boven of beneden worden bijgesteld.

Een deel van de opgenomen indicatoren is nieuw en nog niet eerder gemeten. Voor deze indicatoren is in deze begroting geen streefniveau opgenomen. In de komende periode zal voor deze indicatoren een eerste meting plaatsvinden.

Voor alle maatschappelijke effecten zijn hieronder kernindicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn niet de enige indicatoren waar wij op sturen. In bijlage 2 is een uitgebreider overzicht van indicatoren opgenomen.

1. Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2014	2018
Rapportcijfer klanttevredenheid digitale dienstverlening Bron: Dashboard Publiekszaken, continu feedback Meetfrequentie: jaarlijks	7,0	7,5
Rapportcijfer klanttevredenheid telefonische dienstverlening Bron: Dashboard Publiekszaken, continu feedback Meetfrequentie: jaarlijks	7,3	7,5
Rapportcijfer klanttevredenheid dienstverlening aan de balie Bron: Dashboard Publiekszaken, continu feedback Meetfrequentie: jaarlijks	8,3	8,5
Rapportcijfer ondernemerstevredenheid gemeentelijke dienstverlening Bron: Bedrijvenenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	nieuwe indicator	-

2. Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich veilig.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013	2018
Rapportcijfer van inwoners voor het veiligheidsgevoel in de gemeente Roosendaal Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	nieuwe indicator	-
Rapportcijfer van ondernemers voor het veiligheidsgevoel in de omgeving van de onderneming Bron: Bedrijvenenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	nieuwe indicator	-
Rapportcijfer van bezoekers voor het veiligheidsgevoel in de binnenstad Roosendaal Bron: Passantenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	7,3	7,8

3. Volwassenen nemen, binnen hun eigen mogelijkheden, deel aan het arbeidsproces.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013	2018
Percentage 15 t/m 64 jarigen dat betaald werk heeft (netto participatiegraad) Bron: CBS Statline Meetfrequentie: jaarlijks	2011 / 2013: 67,3%	69%
Aantal niet-werkende werkzoekenden Bron: UWV Meetfrequentie: jaarlijks	2.185 personen	1.900 personen
Percentage huishoudens met een gedeeltelijke bijstandsuitkering Bron: Sociale Zaken gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	3%	3%
Percentage huishoudens met een volledige bijstandsuitkering Bron: Sociale Zaken gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	3%	3%

4. De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013	2018
Rapportcijfer van ondernemers voor het ondernemersklimaat in de gemeente Roosendaal Bron: Bedrijvenenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	nieuwe indicator	-
Rapportcijfer van nieuw gevestigde ondernemers voor het vestigingsklimaat in de gemeente Roosendaal Bron: Bedrijvenenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	nieuwe indicator	-
Ontwikkeling aantal (fulltime) banen bij bedrijven in de gemeente Roosendaal Bron: Vestigingenregister West-Brabant Meetfrequentie: jaarlijks	2012 / 2013: -645 banen	0

5. De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013 / 2014	2018
Aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verliet (per schooljaar) Bron: Regionaal Bureau Leerplicht Meetfrequentie: Jaarlijks	2012 / 2013: 129 jongeren	115
Aantal werkzoekenden jonger dan 27 jaar (niet-werkende werkzoekenden op 1 januari) Bron: UWV Meetfrequentie: Jaarlijks	2013: 249 jongeren	225
Aantal jeugdigen in de gedwongen jeugdzorg (Jeugdbescherming en Jeugdreclassering) (op 1 januari) Bron: Bureau Jeugdzorg (later: Gecertificeerde instelling) Meetfrequentie: Jaarlijks	2014: 156 jeugdigen	129

Disclaimer Jeugd

De bovenstaande indicatoren zijn met grote zorg samengesteld. Vanwege de directe relatie met de transitie Jeugd is de verbinding gezocht met regionale en landelijke trajecten (o.a. met de Monitor Sociaal Domein van VNG/KING). Op het moment van samenstelling van de indicatoren waren de regionale en landelijke indicatoren nog niet definitief. Het is daarom mogelijk dat de indicatoren behorend bij het bovenstaande effect in de loop van 2015 worden aangepast. Bovendien is er in 2015 meer zicht op de informatie die beschikbaar is voor het monitoren van de decentralisaties.

Maatschappelijke effecten

6. Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013	2018
Tevredenheid van inwoners over de aanwezigheid van gezondheids- en welzijnsvoorzieningen in de gemeente Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	6,8	7,1
Aandeel inwoners dat eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart Bron: Bewonersenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	Nieuwe indicator	-
Aandeel inwoners dat zich niet eenzaam voelt Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	51%	70%
Aandeel inwoners met mensen in de omgeving die belangeloos willen helpen met het huishouden of met karweitjes rond het huis (bijv. boodschappen, schoonmaken, tuin bijhouden) Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	46%	52%

Disclaimer Volwassenen

De bovenstaande indicatoren zijn met grote zorg samengesteld. Vanwege de directe relatie met de transitie Wmo/AWBZ is de verbinding gezocht met regionale en landelijke trajecten (o.a. met de Monitor Sociaal Domein van VNG/KING). Op het moment van samenstelling van de indicatoren waren de regionale en landelijke indicatoren nog niet definitief. Het is daarom mogelijk dat de indicatoren behorend bij het bovenstaande effect in de loop van 2015 worden aangepast. Bovendien is er in 2015 meer zicht op de informatie die beschikbaar is voor het monitoren van de decentralisaties.

7. De gemeente Rosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013	2018
Rapportcijfer van inwoners over de leefbaarheid van hun buurt (de buurt als woon- en leefomgeving) Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	7,3	7,3
Rapportcijfer van inwoners over de kwaliteit van de woonomgeving (inrichting van de straat, pleintjes, bankjes) Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	6,3	6,3
Rapportcijfer van inwoners voor culturele voorzieningen (bijvoorbeeld schouwburg, museum, bioscoop) Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	7,1	7,1
Rapportcijfer van inwoners voor recreatievoorzieningen (bijvoorbeeld wandelpaden, fietsroutes) Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	7,1	7,1
Rapportcijfer van inwoners voor sportvoorzieningen (bijvoorbeeld sportcentra, accommodaties, activiteiten) Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	7,1	7,1

8. De woon- werk- en winkellocaties van de gemeente Roosendaal zijn goed bereikbaar voor inwoners, bezoekers en ondernemers.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2014	2018
Rapportcijfer van ondernemers voor de bereikbaarheid van hun locatie (uitsplitsing naar auto – fiets - OV) Bron: Bedrijvenenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	Nieuwe indicator	-
Rapportcijfer van inwoners voor de bereikbaarheid van de eigen woning (uitsplitsing naar auto – fiets - OV) Bron: Bewonersenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	Nieuwe indicator	-
Rapportcijfer van inwoners voor de mogelijkheid om zich binnen de gemeente te verplaatsen Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	Nieuwe indicator	-
Rapportcijfer van bezoekers voor de bereikbaarheid van de binnenstad (uitsplitsing naar auto – fiets – ov) Bron: Passantenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	Nieuwe indicator	-

9. De gemeente Roosendaal heeft een woningaanbod dat is afgestemd op de behoeften van huidige en (potentieel) toekomstige inwoners.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013	2018
Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven voor de kwaliteit van de eigen woning Bron: Bewonersenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	7,7	7,7
Het aantal te realiseren koop- en huurwoningen op basis van het woningmarktonderzoek (2014) Bron: Woonagenda Meetfrequentie: jaarlijks	Nieuwe indicator	-
De kwantitatieve ontwikkeling van de woningvoorraad i.r.t. de provinciale bevolkingsprognoses (2014) Bron: Wijkatlas/GBA Meetfrequentie: jaarlijks	Nieuwe indicator	-

10. De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

	Laatste meting	Doelstelling
Indicator	2013	2018
Rapportcijfer van bezoekers voor de binnenstad (algemeen oordeel) Bron: Passantenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	7,1	7,5
Rapportcijfer van inwoners van de gemeente Roosendaal voor de sfeer en gezelligheid van de binnenstad Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	5,9	6,7
Rapportcijfer van ondernemers voor de binnenstad Bron: Bedrijvenenquête Meetfrequentie: tweejaarlijks	Nieuwe indicator	-

De tien beoogde maatschappelijke effecten geven richting aan de inhoud van de begrotingsprogramma's. In onderstaand overzicht is voor elk programma aangegeven in hoeverre het programma bijdraagt aan het realiseren van het beoogde effect. Het is daarbij logisch dat niet alle begrotingsprogramma's in gelijke mate bijdragen.

Maatschappelijke effecten										
Programma's	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Besturen & Samenwerken	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel
2. Leren & Ontwikkelen	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel
3. Werken & Ondernemen	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel
4. Wonen & Verblijven	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel
5. Zorgen & Stimuleren	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel	geheel

(geen kleur = geen bijdrage, half gekleurd = indirecte bijdrage, geheel gekleurd = directe bijdrage)

Programma's

1

Besturen & Samenwerken

2

Leren & Ontwikkelen

3

Werken & Ondernemen

4

Wonen & Verblijven

5

Zorgen & Stimuleren

6

Betalen & Financiereren

Netwerk van dit programma		
Beleidsvelden & Portefeuillehouder	Bestuur en organisatie Integrale veiligheid Dienstverlening Vitale wijken en dorpen	Portefeuillehouder: burgemeester Niederer, wethouder Lok Portefeuillehouder: burgemeester Niederer Portefeuillehouder: wethouder Lok Portefeuillehouder: wethouder Schenk
Bestuurlijke boodschap	Onze netwerksamenleving vraagt om een bestuursstijl waarbij actief wordt samengewerkt met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Op die manier komt de kracht van Roosendaal optimaal tot zijn recht. Inwoners hebben de ruimte om zelf initiatieven op te pakken. Kernbegrippen in dit programma zijn: verbinden (samenwerken en netwerken), participatie, innovatie, maatwerk, veiligheid en vermindering van regels.	

Dit programma draagt direct bij aan de volgende maatschappelijke effecten	
Wat willen we bereiken?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal. 2. Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich veilig. 5. De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving. 7. De gemeente Roosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen. 10. De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

Bestuur en organisatie

Wat gaan we doen?

Bestuur en organisatie

Bestuursstijl

We hanteren een bestuursstijl waarbij we als overheid loslaten en inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen in staat stellen eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Slim

We zetten in op innovatieve werkwijzen, oplossingen en samenwerkingsvormen.

Scenario's

We bereiden bestuurlijke voorstellen voor, zoveel mogelijk voorzien van scenario's waarover gedebatteerd kan worden in de gemeenteraad.

Participatie

We richten onze besluitvormingsprocessen op een zodanige manier in dat (organisaties van) inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen vanaf de oorsprong leidend zijn in de planvorming.

Communicatie

Verbinden

We leggen verbinding met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen door een slimme inzet van communicatiemiddelen en het communicatiever maken van bestuur en organisatie.

Voorlichten

Onze voorlichting over wat we als gemeente (gaan) doen is pro-actief en gericht op een maximaal bereik van doelgroepen.

Profileren

We werken aan de profilering van Roosendaal als aantrekkelijke Brabantse gemeente om te wonen, werken en verblijven. Dit doen we met partners binnen en buiten de gemeente.

Bestuurlijke samenwerking

We zetten regionale samenwerking in als middel om de maatschappelijke opgaven gezamenlijk te kunnen realiseren. Waar mogelijk, heeft samenwerking met de volgende gemeenten onze voorkeur: Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Rucphen en Zundert.

Coalities op maat

We zetten per onderwerp in op de meest optimale coalities. Op landelijk niveau verbinden we ons met de G32.

Voortrekkersrol

Op basis van de Strategische Agenda West-Brabant pakken we de voortrekkersrol op voor ons relevante thema's.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Bestuur en organisatie	8.567	9.701	9.931	9.913	10.055	10.085
	Baten Bestuur en organisatie	262	73	83	84	85	85
	Saldo	8.305	9.628	9.848	9.829	9.970	10.000

Integrale veiligheid

1

BESTUREN & SAMENWERKEN

Wat gaan we doen?

Integrale veiligheid

Op basis van een 'Integraal Veiligheidsplan 2015-2018' en bijbehorende jaarlijkse actieplannen werken we aan het verbeteren van het veiligheidsgevoel van de inwoners, ondernemers en bezoekers.

Veilige woon- en leefomgeving

We werken samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen aan de aanpak van onveiligheid en overlast. We zetten in op toenemende zelfredzaamheid door het stimuleren en faciliteren van buurtpreventieteams in de wijken en dorpen.

We experimenteren met een pilot 'Draai van de Kaai' (looptijd 2014-2020), waar wordt toegewerkt naar het grootste, vergunningvrije en veilige evenement van Roosendaal, volledig in handen van de organisatie. We maken een handhavingprogramma op basis van het beleidsplan 'Handhaving Roosendaal' (2012) en voeren dat uit.

Bedrijvigheid en veiligheid

We zetten met brandweer en politie in op voorkomen van onveiligheid en overlast (preventie) door goede voorlichting en heldere afspraken met ondernemers en organisatoren. We zetten in op zelfredzaamheid door gebruikmaken van de keurmerken voor veilig ondernemen en veilig uitgaan.

Jeugd en Veiligheid

We pakken jeugdgroepen met het Zorg- en Veiligheidshuis 'De Markiezaten', politie en maatschappelijke instellingen gericht aan.

Fysieke veiligheid

Met de Veiligheidsregio en de brandweer werken we aan adequate en daadkrachtige crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Bestuurlijke aanpak criminaliteit

We pakken de georganiseerde criminaliteit aan, samen met het Openbaar Ministerie, de politie, de belastingdienst en andere gemeenten.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Integrale veiligheid	8.993	8.386	7.831	7.834	7.999	7.980
	Baten Integrale veiligheid	491	231	155	158	162	166
	Saldo	8.502	8.155	7.676	7.676	7.837	7.814

Dienstverlening

Wat gaan we doen?

Digitaal

Wij gaan onze producten verdergaand digitaliseren, zodat producten sneller en eenvoudiger kunnen worden afgenomen.

Afgestemd op de vraag

Producten en informatievoorziening zijn begrijpelijk, betrouwbaar, eenvoudig en afgestemd op de vraag.

Samen

We werken samen met of dragen producten over aan andere organisaties om betere en/of goedkopere producten te kunnen leveren.

Welkom

We zorgen ervoor dat we goed bereikbaar zijn en klanten voelen zich welkom, gehoord en geholpen.

Minder regels

We zetten in op 'Merkbaar minder regeldruk' en bevorderen de handelingsvrijheid en zelfredzaamheid, zodat onze dienstverlening eenvoudiger wordt en er meer maatwerk mogelijk is.

	X 1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Dienstverlening	2.569	3.060	2.654	2.520	2.734	2.750
	Baten Dienstverlening	1.269	1.449	1.304	1.398	1.430	1.463
	Saldo	1.300	1.611	1.350	1.122	1.304	1.287

Vitale wijken en dorpen

1

BESTUREN & SAMENWERKEN

Wat gaan we doen?

Stimuleren betrokkenheid

We stimuleren de betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen bij hun directe leefomgeving, zowel fysiek als sociaal, door:

- Het bieden van meer ruimte aan initiatieven vanuit de samenleving.
- Het inrichten van flexibele regelgeving.
- Het bieden van meer ruimte voor innovatie.
- Het uitvoeren van wijkactieplannen op maat.

Maatwerk

In het wijkgericht werken wordt zowel qua organisatie als inhoudelijk meer ruimte gegeven voor maatwerk. In het kader van de strategische opgave 'Vitale wijken en dorpen' wordt op een participatieve wijze met betrokken inwoners en partners vastgesteld wat per wijk of dorp vitaliteit inhoudt en wat dat van inwoners, partners en gemeente vergt. De uitkomst daarvan levert belangrijke input op voor de programmabegroting 2016.

Innoveren samenwerking

Met andere instanties zorgen we ervoor dat de dienstverlening in de directe leefomgeving goed onderling is afgestemd en gemakkelijk toegankelijk is voor alle inwoners. We doen dat door te streven naar innovatieve samenwerkingsvormen in netwerken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?							
Lasten Vitale wijken en dorpen		1.762	2.644	1.502	1.301	1.317	1.324
Baten Vitale wijken en dorpen		52	23	23	-	-	-
Saldo		1.710	2.621	1.479	1.301	1.317	1.324

Financieel overzicht

Besturen & Samenwerken

X1.000	Beleidsveld	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten	Bestuur en organisatie	8.567	9.701	9.931	9.913	10.055	10.085
	Integrale veiligheid	8.993	8.386	7.831	7.834	7.999	7.980
	Dienstverlening	2.569	3.060	2.654	2.520	2.734	2.750
	Vitale wijken en dorpen	1.762	2.644	1.502	1.301	1.317	1.324
Totaal		21.891	23.791	21.918	21.569	22.105	22.139
Baten	Bestuur en organisatie	262	73	83	84	85	85
	Dienstverlening	1.269	1.449	1.304	1.398	1.430	1.463
	Integrale veiligheid	491	231	155	158	162	166
	Vitale wijken en dorpen	52	23	23	-	-	-
Totaal		2.074	1.776	1.564	1.641	1.678	1.714
Saldo		19.817	22.015	20.354	19.928	20.427	20.425
Stortingen in reserves		281	115	179	251	389	397
Onttrekkingen aan reserves		-320	-265	-208	-205	-49	-49

Netwerk van dit programma		
Beleidsvelden & Portefeuillehouder	Onderwijs Sport en recreatie Cultuur	Portefeuillehouder: wethouder Verbraak Portefeuillehouder: wethouder Theunis (sport) en wethouder Verbraak (recreatie) Portefeuillehouder: wethouder Verbraak

Bestuurlijke boodschap	<p>Je leven lang leren en ontwikkelen. Dat is wat we nastreven voor al onze inwoners. Hoe dragen wij daar aan bij? Door ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren naar school gaan. Uiteindelijk met als effect dat de jongeren met een passende startkwalificatie de arbeidsmarkt op gaan. Volwassenen die niet mee kunnen in de samenleving vanwege laaggeletterdheid worden gestimuleerd hun achterstand in te halen.</p> <p>Een leven lang leren en ontwikkelen vertaalt zich ook in het bevorderen van de culturele en sportieve ontwikkeling van jeugd en volwassenen. De jeugd krijgt volop mogelijkheden om zich op sportief en cultureel gebied te ontwikkelen om zo, uitgerust met de nodige 'bagage', aan het leven als volwassene te beginnen. Een levensfase waarin ook een beroep op hen wordt gedaan als vrijwilliger voor wijk, dorp of vereniging. Waarbij ze samen met de gemeente werken aan het creëren en in stand houden van een gevarieerd aanbod aan onderwijs-, sport-, cultuur- en recreatieve voorzieningen. Dit maakt van Roosendaal een prettige stad om te wonen en te verblijven en voor ondernemers een aantrekkelijke plaats om zich te vestigen.</p>
-------------------------------	---

Dit programma draagt direct bij aan de volgende maatschappelijke effecten	
Wat willen we bereiken?	3. Volwassenen nemen, binnen hun eigen mogelijkheden, deel aan het arbeidsproces. 4. De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat. 5. De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving. 6. Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving. 7. De gemeente Roosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen. 10. De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers en ondernemers.

Onderwijshuisvesting

- Gezamenlijk met de onderwijsbesturen verkennen we (volledige) doordecentralisatie van onderwijshuisvesting in het primair en voortgezet onderwijs.
- Jaarlijks stellen we een Huisvestingsprogramma Onderwijs (HPO) vast en geven hier uitvoering aan. De schoolbesturen stellen we elk jaar in de gelegenheid aanvragen in te dienen voor voorzieningen (bijvoorbeeld eerste inrichting van meubilair of verplaatsen/verwijderen van noodlokalen) in het kader van de onderwijshuisvesting. De gehonoreerde aanvragen zijn opgenomen in het HPO.
- Jaarlijks actualiseren we het meerjaren investeringsprogramma van het strategisch huisvestingsplan onderwijs. We geven uitvoering aan de speerpunten uit het strategisch huisvestingsplan primair en speciaal onderwijs 2014-2020.
- We zorgen voor realisatie van de nieuwbouw VMBO Da Vinci College.
- We werken aan een jeugd- / zorgonderwijscluster (locatie Zuidoost Kwartier).

Onderwijsachterstanden

In het kader van de Lokale Educatieve Agenda 2011-2015 werken we aan het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden. In 2015 zal de Roosendaalse basisvoorziening onderwijsachterstanden er als volgt uit zien:

- Preventief: uitvoering geven aan voorschoolse educatie (met peuterspeelzaalwerk volgens wettelijk minimum), het project instapje/opstapje en indicering van doelgroepkinderen door het consultatiebureau.
- Curatief: uitvoering geven aan vijf schakelklassen en twee voorzieningen voor kinderen van anderstaligen.

Leerplicht

Om schoolverzuim en schooluitval te voorkomen zetten we in op preventie en zorg. Door de inzet van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders kunnen we in een zo vroeg mogelijk stadium ingrijpen. Daarbij gaan genoemde functionarissen nadrukkelijker ook aan de slag in het voorliggend veld van de jeugdzorg.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Onderwijs	12.587	11.689	11.843	11.960	11.864	11.715
	Baten Onderwijs	2.903	2.473	2.309	2.315	2.320	2.324
	Saldo	9.684	9.216	9.534	9.645	9.544	9.391

Sport en recreatie

2

LEREN & ONTWIKKELEN

Wat gaan we doen?

In 2015 leggen we binnen het beleidsveld Sport en recreatie de focus op de gezondheidswaarde van sporten, spelen en bewegen. Onder andere de volgende acties gaan een bijdrage leveren aan een gezondere leefstijl onder jeugd en volwassenen:

- De subsidieregeling Activiteitsubsidie Sport, Recreatie & Cultuur voeren we uit.
- We geven uitvoering aan het op wijken en dorpen gerichte stimuleringsprogramma 'Gezonde Leefstijl 2015-2018'. Sportservice Noord-Brabant gaat samen met GGD West-Brabant aan de slag met onder andere het organiseren van sportkennismakingslessen op scholen, het opzetten van een wijk sportvereniging, het onder de noemer van JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) uitvoeren van een waterdrinkcampagne, voorlichting geven aan ouders over het belang van gezond bewegen en gezond eten.
- Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen die vanwege geldgebrek niet kunnen sporten, sluiten we aan bij Stichting Paul en Jeugd sportfonds Brabant.
- We bevorderen zelfredzaamheid van inwoners en verenigingen als het gaat om het onderhoud van sport- en speelvoorzieningen. Bijvoorbeeld door het overdragen van het onderhoud van kledingaccommodaties op sportparken en speelgelegenheden in wijken en dorpen.
- Verdere acties die voor 2015 op stapel staan zijn onder andere de privatisering van zwembad De Stok, de aanleg van een atletiekbaan en oefenturnhal op sportpark Vierhoeven en het uitlijnen van de maatschappelijke kosten van sport(voorzieningen).

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?							
Lasten Sport en recreatie		5.757	4.548	4.351	4.319	4.281	4.247
Baten Sport en recreatie		879	499	310	303	296	289
Saldo		4.878	4.049	4.041	4.016	3.985	3.958

Wat gaan we doen?

In 2015 leggen we binnen het beleidsveld Cultuur de focus op de maatschappelijke waarde van cultuur. Onder andere de volgende acties gaan een bijdrage leveren aan een actievere leefstijl onder jeugd en volwassenen:

- De subsidieregeling Activiteitsubsidie Sport, Recreatie & Cultuur voeren we uit.
- We geven uitvoering aan het programma Bibliotheekwerk 2015-2018 met als opdrachtnemer Bibliotheek VANnU. Voorbeelden van concrete activiteiten: het uitlenen van boeken, het organiseren van taal-/ leesprojecten op scholen en het organiseren van thematische tentoonstellingen samen met partners zoals het gemeentelijk archief en De Kring. De bibliotheek als 'instituut' gaat daarbij een verandertraject in, wat voorziet in het nadrukkelijker laten aansluiten van het aanbod aan de wensen van de klanten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het aanbieden van e-books.
- Het cultuurprogramma 'Ter lering ende vermaeck 2015-2018' met als opdrachtnemer De Kring voeren we uit. Voorbeelden van concrete activiteiten: het organiseren van cultuurkennismakingslessen op scholen, het organiseren van allerhande kunst- en cultuuractiviteiten in wijken en dorpen, het opzetten van tentoonstellingen in het Tongerlohuys en het organiseren van theatervoorstellingen en aanverwante activiteiten.
- In 2015 realiseren we, onder de vlag van de binnenstadsontwikkeling, een fysieke verbinding tussen schouwburg De Kring en het museum Tongerlohuys. Onder de noemer 'Cultuur in 't Hart' worden beide panden verbouwd, komt er een corridor als fysieke verbinding en wordt de tuin van het Tongerlohuys ingezet als ruimte voor het organiseren van cultuuractiviteiten.
- Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen die vanwege geldgebrek niet kunnen deelnemen aan cultuuractiviteiten sluiten we aan bij Jeugdcultuurfonds Brabant.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Cultuur	9.614	6.600	6.422	6.428	6.468	6.486
	Baten Cultuur	586	115	236	252	253	254
	Saldo	9.028	6.485	6.186	6.176	6.215	6.232

Financieel overzicht

Leren & Ontwikkelen

2

LEREN & ONTWIKKELEN

X1.000	Beleidsveld	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten	Onderwijs	12.587	11.689	11.843	11.960	11.864	11.715
	Sport en recreatie	5.757	4.548	4.351	4.319	4.281	4.247
	Cultuur	9.614	6.600	6.422	6.428	6.468	6.486
Totaal		27.957	22.836	22.616	22.707	22.613	22.448
Baten	Onderwijs	2.903	2.473	2.309	2.315	2.320	2.324
	Sport en recreatie	879	499	310	303	296	289
	Cultuur	586	115	236	252	253	254
Totaal		4.367	3.086	2.855	2.870	2.869	2.867
Saldo		23.590	19.750	19.761	19.837	19.744	19.581
	Stortingen in reserves	1.333	1.637	645	1.647	2.120	2.606
	Onttrekkingen aan reserves	-3.066	-2.710	-2.308	-2.256	-2.201	-2.127

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Netwerk van dit programma</p>		
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Beleidsvelden & Portefeuillehouder</p>	<p>Economie</p> <p>Werk en inkomen</p>	<p>Portefeuillehouder: wethouder Verbraak (programma binnenstad: wethouder Lok)</p> <p>Portefeuillehouder: wethouder Verbraak (minimabeleid: wethouder Polderman)</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Bestuurlijke boodschap</p>	<p>Centraal in dit programma staat het zorgen voor een sterke en duurzame economie, wat werk en ondernemen mogelijk maakt. Het uitgangspunt is dat binnen onze gemeente iedereen naar eigen kracht en vermogen maximaal gaat participeren aan het arbeidsproces en/of gaat ondernemen. Ingegeven door landelijke wetgeving (de Participatiewet) krijgt de gemeente in dit proces steeds meer de rol van faciliterende partij. Dit wil zeggen dat de eigen verantwoordelijkheid van de werkgevers en werkzoekenden centraal komt te staan. De vraag van de werkgever is dus leidend en wordt zoveel mogelijk voorop gezet binnen onze werkwijze en instrumenten.</p> <p>Dit programma heeft de volgende doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We stimuleren innovatief en maatschappelijk ondernemerschap, welke mede bijdraagt aan het scheppen van bedrijvigheid en werkgelegenheid. • We bevorderen de juiste match tussen vraag (werkgevers), aanbod (werkzoekenden), onderwijs, werklocatie en vestigingsvoorwaarden. Hierbij ligt de lokale focus op binnenstad, zorg economie en logistiek. De regionale samenwerking zorgt hierin voor een versterkende factor. • We verbeteren de bekendheid, bereikbaarheid en kwaliteit van onze dienstverlening (zowel digitaal, telefonisch als fysiek) aan ondernemers/werkgevers en inwoners/werkzoekenden. 	

We vergroten de zelfredzaamheid van werkzoekenden door hen met behulp van hun netwerk te stimuleren richting participatie en/of het arbeidsproces. Dit gebeurt op verschillende manieren: bijvoorbeeld in de wijk, bij werkgevers en maatschappelijke instellingen. Voor zover dit nog niet direct zelfstandig mogelijk is, ondersteunen we tijdelijk door de inzet van voorzieningen. We hebben speciale aandacht voor kinderen uit gezinnen waarin armoede heerst. Zij moeten zich kunnen ontplooiën en kunnen meedoen aan activiteiten op het gebied van sport, cultuur en onderwijs.

De Economische Agenda voor Roosendaal (meerjarensvisie) vormt de kapstok voor de doelstellingen en activiteiten van dit programma. Deze agenda wordt gevormd in 2014 en ontstaat in nauwe samenspraak en gedeelde verantwoordelijkheid met partners, zoals werkgevers/ondernemers, werkzoekenden/inwoners, onderwijs, sociale werkvoorziening en regiogemeenten.

Regionaal vervullen we een pro-actieve rol. Het streven hierbij is dat de regionale samenwerking de lokale visie versterkt en de regio elkaar complementeert. Het uitgangspunt is 'dat wat (sub)regionaal kan, doen we (sub)regionaal'.

Dit programma draagt direct bij aan de volgende maatschappelijke effecten

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.
3. Volwassenen nemen, binnen hun eigen mogelijkheden, deel aan het arbeidsproces.
4. De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.
6. Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
10. De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

Wat gaan we doen?

Activiteiten

- Op basis van het raadsbesluit d.d. 4 september 2014, 'Roosendaal gezonde stad':
 1. Met de partners in de binnenstad (vertegenwoordigers van inwoners, winkeliers en vastgoedeigenaren) geven we verder gestalte aan de binnenstadsorganisatie.
 2. Voor wat betreft de specifieke verantwoordelijkheden van de gemeente geven we invulling aan de volgende aspecten: parkeren, planvorming centrumring, bestuderen alternatieven huisvesting gemeentelijke organisatie, voorbereiden nieuw uitnodigend bestemmingsplan, plan van aanpak herinrichting Nieuwe Markt en uitwerken Cultuurcluster (fysieke deel).
- Met het bedrijfsleven maken we een integraal actieplan op het gebied van economie en arbeidsmarkt met de focus op binnenstad, zorgeconomie en logistiek. In dit plan leggen we een verbinding met het marktwerkingsplan vanuit Werk en inkomen. De Economische Agenda voor Roosendaal dient als kapstok voor dit actieplan.
- We actualiseren de citymarketing langs vier sporen: specialisering van de binnenstadspromotie aansluitend op de Smart Retail aanpak, branding van 'Beleef 't in Roosendaal!', verbreding met nieuwe kansrijke thema's en toeristische promotie (waar mogelijk en gewenst in samenhang met een gemeentegrens overschrijdende regiomarketing).
- We implementeren het evenementenbeleid: locatiebeleid, coördinatie (programmering en thematisering), facilitaire samenwerking, evenementenplatform en evenementenfonds met bestaande en beschikbare middelen en vanuit een toenemende rol voor de externe werkorganisatie.
- De regionale detailhandelsvisie voeren we uit en we actualiseren de lokale detailhandelsnota, in afstemming met de aanpak van de binnenstad.
- We inventariseren en analyseren de leegstand van kantoren.
- We geven uitvoering aan/maken een start met minimaal één van de herstructureringsprojecten die zijn benoemd in het Masterplan Herstructurering Bedrijventerreinen Borchwerf I en Majoppeveld 2014-2018 (o.a. Philipsterrein).
- We ondersteunen het Parkmanagement Werklocaties (bedrijventerreinen).
- We creëren een (digitale) informatie- en dienstverleningsportal voor ondernemers. Hierin worden de onderdelen voor werkzoekenden en werkgevers vanuit Werk en inkomen geïntegreerd.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Economie	2.868	2.165	2.004	1.782	1.795	1.801
	Baten Economie	1.039	613	838	857	877	897
	Saldo	1.829	2.552	1.166	925	918	904

Activiteiten

- We stellen een marktbeveiligingsplan op en beginnen met de uitvoering daarvan, waarbij vanuit een centraal punt doelgericht de match tussen werkzoekenden en werkgevers wordt gerealiseerd. Dit gebeurt in samenwerking met de werkgevers die als klankbordgroep fungeren. Verder zoeken we aansluiting door middel van een uniforme werkgeversbenadering vanuit de 19 regionale gemeenten.
- We creëren een (digitaal) informatie- en dienstverleningsportal voor werkgevers en werkzoekenden, als onderdeel van de bredere portal op het gebied van economie.
- We verbeteren de informatievoorziening over de producten van Sociale Zaken op de gemeentelijke website richting inwoners.
- Het Starterscentrum zetten we voort. De dienstverlening bestaat onder andere uit het organiseren van informatiebijeenkomsten voor starters, waar de voorlichting op gemeentelijke procedures een onderdeel van zijn.
- We ondersteunen de maatschappelijke ondernemers binnen de wijken en dorpen door het aangaan van samenwerkingsafspraken. Deze afspraken betreffen de inzet van werkzoekende vanuit de doelgroep van de Participatiewet. Mogelijk is dit in de vorm van tegenprestatie of (tijdelijke) werkactiveringsplaatsen.
- We stimuleren eigen kracht van de inwoners/werkzoekenden en het netwerk waarin men zich bevindt. Alleen als dit geen uitkomst biedt, dan kan men een beroep doen op een medewerker vanuit het Werkplein (eigen medewerker of inzet van een extern traject bij werkgever, re-integratie of hulpverlening). Hiervoor maken we bindende afspraken met aanbieders.
- We zetten een vraag- en aanbodsites op met de doelstelling om participatieplaatsen tussen vraag (werkgevers en instellingen) en aanbod (werkzoekenden) te matchen. Hierbij gaat het om diverse participatieplaatsen zoals werkactiveringsplaatsen of tegenprestaties. Bestaande infrastructures worden hier zoveel mogelijk benut. Daarnaast onderzoeken we de koppeling met participatieplaatsen in relatie tot de Wmo.
- De activiteiten binnen het Werkplein en de belangrijkste uitvoeringspartner WVS-groep herschikken we naar aanleiding van de Participatiewet. Dit gebeurt op basis van de keuzes die in 2014 gemaakt zijn, mede aan de hand van de beschikbare financiële budgetten. Het nieuw op te richten Werkplein ontwikkelen we samen met de gemeenten Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Rucphen en Zundert.
- We sturen op de herstructurering van de sociale werkvoorziening en het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij werkgevers door de social return bepaling in ons inkoopbeleid en het onderzoeken van een 'keurmerk'.
- We continueren minimaregelingen, zoals schuldhulpverlening, zorgverzekering en bijzondere bijstand. Belangrijk is dat het minimabeleid goed aansluit bij de ontwikkelingen in het sociaal domein. Om er voor te zorgen dat het minimabeleid goed aangesloten blijft op alle veranderingen in het sociaal domein onderzoeken we in 2015 of aanpassingen in het minimabeleid nodig zijn.
- De Klijnsma-gelden zetten we in op armoedebestrijding bij kinderen. Dit gebeurt door samenwerken met en financieren van Traverse, Stichting Paul, Stichting Jeugdcultuurfonds Brabant, Stichting Leergeld en inzet van bijzondere bijstand voor schoolbijdrage.

Wat mag dit kosten?	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Lasten Werk en inkomen		54.033	56.990	49.596	48.295	46.778
Baten Werk en inkomen		43.655	45.099	38.824	37.627	36.463	35.383
Saldo		10.378	11.891	10.772	10.668	10.315	10.348

Financieel overzicht

Werken & Ondernemen

3

WERKEN & ONDERNEMEN

X1.000	Beleidsveld	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten	Economie	2.868	2.165	2.004	1.782	1.795	1.801
	Werk en inkomen	54.033	56.990	49.596	48.295	46.778	45.731
Totaal		56.901	59.154	51.600	50.076	48.573	47.532
Baten	Economie	1.039	613	838	857	877	897
	Werk en inkomen	43.655	45.099	38.824	37.627	36.463	35.383
Totaal		44.694	45.712	39.662	38.484	37.340	36.280
Saldo		12.207	13.442	11.938	11.592	11.233	11.252
	Stortingen in reserves	-	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-	-

<p>Netwerk van dit programma</p>		
<p>Beleidsvelden & Portefeuillehouder</p>	<p>Openbare ruimte en reiniging Bereikbaarheid en mobiliteit Ruimte en wonen</p> <p>Afvalinzameling en milieu Vergunningverlening</p>	<p>Portefeuillehouder: wethouder Schenk Portefeuillehouder: wethouder Lok Portefeuillehouder: wethouder Theunis Portefeuillehouder: wethouder Polderman (wonen en zorg) Portefeuillehouder: wethouder Theunis Portefeuillehouder: wethouder Lok</p>
<p>Bestuurlijke boodschap</p>	<p>Inwoners en ondernemers maken, bouwen en onderhouden samen met ons de leefomgeving. Samen met de bewoners geven we invulling aan het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. We zoeken de partners op voor het uitvoeren van de Woonagenda om de woningmarkt vlot te trekken en we gaan nog een stap verder in het terugdringen van regels en het verlagen van administratieve lasten.</p> <p>Dit betekent onder andere dat in 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verbindingsweg Borchwerf - Majoppeveld is aangelegd. • Inwoners de ruimte krijgen om zelf (een deel van) het onderhoud in het openbaar gebied te verzorgen en zodoende zelf de kwaliteit bewaken en bepalen. • Al onze wijken en dorpen buitenploegen hebben als aanspreekpunt met betrekking tot de openbare ruimte. • We de buitenploegen zo samenstellen, dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt de kans krijgen om in de buitenploegen werken. • De binnenstad een flexibel uitnodigend bestemmingsplan krijgt. • Inwoners en ondernemers vergunningen digitaal kunnen aanvragen. • Het plan van aanpak voor de herinrichting van de Nieuwe Markt gereed is. • 'Supporters van schoon' coaches een bijdrage leveren aan een schone leefomgeving. Dit zijn vrijwilligers (te vergelijken met buurtpreventieteam), die helpen bij het opruimen en schoonhouden van de buurt. <p>'Meedoen' is een centraal uitgangspunt in het beheer en de inrichting van ons openbaar gebied. Het project 'Merkbaar minder regeldruk' pakken we komend jaar naar aanleiding van de signalen van onze inwoners en ondernemers op.</p>	

Dit programma draagt direct bij aan de volgende maatschappelijke effecten

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.
2. Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich veilig.
4. De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.
7. De gemeente Roosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen.
8. De woon-, werk en winkellocaties van de gemeente Roosendaal zijn goed bereikbaar voor inwoners, bezoekers en ondernemers.
9. De gemeente Roosendaal heeft een woningaanbod dat is afgestemd op de behoeften van huidige en (potentieel) toekomstige inwoners.
10. De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

Openbare ruimte en reiniging

4

WONEN & VERBLIJVEN

Wat gaan we doen?

- We geven uitvoering aan de nota's 'Verbindend beheren' en het 'verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan' (vGRP) en daaruit voortvloeiend het (maatschappelijke) 'Onderhoudsplan Openbare Ruimte 2015' (OOR).
- We starten een 'Stadsprogramma Openbare Ruimte' waarin alle elementen en beleidsdisciplines die de openbare ruimte raken worden gebundeld en budgetten zoveel als mogelijk worden ontschot.
 - Voor de gehele gemeente geldt het onderhoudsniveau C.
 - Voor onze binnenstad, parken en invalswegen geldt onderhoudsniveau B.
 - Bij het aanleggen van nieuwe infrastructuur zorgen wij voor een solide financiële dekking, waarbij de beheerskosten worden meegenomen.
 - We evalueren de uitgangspunten en resultaten van de nota 'Verbindend beheren'
 - De inrichting van de openbare ruimte wordt in samenspraak met onze inwoners en ondernemers vormgegeven.
 - Wij hebben buitenploegen die het eerste aanspreekpunt zijn in een gebied. Onze buitenmakelaars zijn in 2015 het aanspreekpunt voor multidisciplinaire inrichtingsvraagstukken.
 - Meldingen en tips van bijvoorbeeld de politie en buurtpreventieteams met betrekking tot openbare ruimte worden door buitenploegen en/of -makelaars opgepakt.
 - We bieden onze inwoners de mogelijkheid om bruikleen- en/of adoptieovereenkomsten 'Openbaar Groen' aan te gaan met uitzondering van de hoofdgroenstructuur. In de hoofdgroenstructuur is er minder ruimte om in te spelen op (individuele) wensen van inwoners.
 - In 2015 stellen wij een nieuw GWEL-programma (groen, water, ecologie, landschap) op om de nog openstaande ambities uit het in 2008 gestarte programma te realiseren.
 - In het onderhoud en beheer van het groen en de straatreiniging bieden wij re-integratieplaatsen (30 in 2015) en werken wij samen met de WVS-groep (70 in 2015). Hiermee blijven we op het niveau van 2014.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Openbare ruimte	29.427	25.750	26.085	25.605	26.302	26.841
	Baten Openbare ruimte	11.680	14.211	13.183	13.188	13.687	14.202
	Saldo	17.747	11.539	12.902	12.417	12.615	12.639

Bereikbaarheid en mobiliteit

Wat gaan we doen?

- We voeren de in 2014 vastgestelde mobiliteitsagenda 2015-2018 en Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) 2008-2015 uit.
- Onze lobby met betrekking tot bereikbaarheid en mobiliteit richt zich op drie dossiers:
 - Omlegging A58;
 - Basisnet Spoor (RoBel-lijn);
 - Snelle treinverbinding met België.
- Wij voeren het 'actieplan Basisnet Spoor' uit.
- De verbindingsweg Borchwerf – Majoppeveld wordt in 2015 gerealiseerd.
- In 2015 verbeteren we onze parkeerorganisatie met als doel de optimalisatie van onze processen, om vervolgens de dienstverlening te verbeteren.
- In 2015 bereiden we ons voor op de nieuwe concessie van het busvervoer in West-Brabant.
- We maken een plan van aanpak voor de aanleg van een nieuwe centrumring.
- Knelpunten worden vraaggericht en schaalgericht opgepakt door themagerichte samenwerking aan te gaan met ondernemers en inwoners. Bijvoorbeeld rond het NS-station of voor de bereikbaarheid van bedrijventerreinen

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Bereikbaarheid en mobiliteit	2.489	2.468	2.357	2.358	2.360	2.360
	Baten Bereikbaarheid en mobiliteit	2.197	2.620	2.572	2.699	2.701	2.837
	Saldo	292	-152	-215	-341	-341	-477

Ruimte en wonen

4

WONEN & VERBLIJVEN

Wat gaan we doen?

- Onze rolinvulling bij ontwikkelingen in dit beleidsveld wordt op basis van onderstaand richtsnoer vormgegeven:
 - Faciliteren: wij maken ontwikkelingen mogelijk. Zo worden grondexploitaties integraal en in overleg met partners voor wat betreft inrichting en uitvoering vormgegeven.
 - Stimuleren: wij bieden een pakket van stimuleringsmaatregelen aan, zoals starters- en duurzaamheidsleningen en we gaan doorstroombeningen ontwikkelen.
 - Experimenteren: wij bieden ruimte aan innovaties en durven daarbij de grenzen op te zoeken.
- Overleg met partners:
 - De participatief opgestelde Woonagenda 2015-2020 wordt vastgesteld. In de Woonagenda wordt naast de ruimtelijke, ook de sociale component opgenomen. Ook zullen aspecten als energiezuinige woningen, zorg, Wmo worden meegenomen in de Woonagenda.
 - Het woonconvenant 2015-2019 wordt vastgesteld en uitgevoerd.
 - De woningbouwprogrammering 2012-2020 wordt uitgevoerd.
 - Wij brengen de effectieve vraag naar woningen in beeld, waardoor vraag en aanbod beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Wij leggen hierbij de verbinding met de zorg.
 - Wij voeren het in 2014 vastgestelde leegstandsbeleid uit.
 - Wij maken in 2015 meerjarige woningbouwafspraken in de regio West-Brabant en met de provincie.
 - Wij stellen het meerjarenperspectief grondexploitaties op.
- We investeren in de aanleg van 20.650 m² openbaar gebied.
- We ontwikkelen 58.566 m² tot bouwlocaties.
- We starten met het flexibeler inrichten van bestemmingsplannen. Voor 2015 is de planning om twee flexibele bestemmingsplannen op te stellen: Binnenstad en recreatiepark De Stok.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Ruimte en wonen	60.805	24.814	17.262	19.688	16.630	11.206
	Baten Ruimte en wonen	55.722	21.873	15.041	17.454	15.699	9.045
	Saldo	5.083	2.941	2.221	2.234	931	2.161

Afvalinzameling en milieu

Wat gaan we doen?

- We zamelen afval in via diftar, met als doel afvalscheiding van 65% in 2015 (doel 2020: 75%).
- Wij leveren een bijdrage aan het uitvoeren van de regionale energieagenda:
 - Met als doel een reductie in 2020 van broeikasgassen van 30% ten opzichte van 1990.
 - Met als doel in 2020 een toename van de Roosendaalse bijdrage aan regionale energievoorziening in (Roosendaal 7% / Regio 20%).
- Via het Milieu Educatief Centrum (MEC) voeren wij een communicatieprogramma uit gericht op bewustwording en het betrekken van jeugd. Dit heeft betrekking op duurzaamheid, de millenniumdoelen en natuur- en milieueducatie.
- We voeren het convenant 'Duurzaam bouwen' uit.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Afvalinzameling en milieu	12.330	12.211	11.061	11.147	11.375	11.590
	Baten Afvalinzameling en milieu	11.370	11.045	9.973	10.041	10.252	10.468
	Saldo	960	1.166	1.088	1.106	1.123	1.122

Vergunningverlening

4

WONEN & VERBLIJVEN

Wat gaan we doen?

- Ter verbetering van de dienstverlening kunnen in 2015 alle vergunningsaanvragen digitaal worden ingediend.
- Ter verbetering van de dienstverlening stellen we statusinformatie van aanvragen voor omgevingsvergunningen digitaal via internet beschikbaar.
- We geven vorm aan het project 'Merkbaar minder regeldruk' door de geïnventariseerde knelpunten uit de in 2014 gevoerde overleggen met ondernemers en inwoners te prioriteren en op te pakken.
- We geven meerjarige evenementenvergunningen af en gaan het gebruik van deze mogelijkheid in 2015 evalueren.
- In 2015 voldoen we aan de Landelijke VTH-kwaliteitscriteria (vergunningverlening, toezicht en handhaving).
- De kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning en APV wordt conform het besluit van de gemeenteraad verhoogd. Verder wordt ook gekeken naar kostenbesparingen en minder regeldruk.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Vergunning- verlening	788	502	515	519	527	530
Baten Vergunning- verlening	116	51	52	53	54	56	
Saldo		672	451	463	466	473	474

Financieel overzicht

Wonen & Verblijven

X1.000	Beleidsveld	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten	Openbare ruimte	29.427	25.750	26.085	25.605	26.302	26.841
	Bereikbaarheid en mobiliteit	2.489	2.468	2.357	2.358	2.360	2.360
	Ruimte en wonen	60.805	24.814	17.262	19.688	16.630	11.206
	Reiniging en milieu	12.330	12.211	11.061	11.147	11.375	11.590
	Vergunningverlening	788	502	515	519	527	530
Totaal		105.839	65.745	57.281	59.316	57.194	52.527
Baten	Openbare ruimte	11.680	14.211	13.183	13.188	13.687	14.202
	Bereikbaarheid en mobiliteit	2.197	2.620	2.572	2.699	2.701	2.837
	Ruimte en wonen	55.722	21.873	15.041	17.454	15.699	9.045
	Reiniging en milieu	11.370	11.045	9.973	10.041	10.252	10.468
	Vergunningverlening	116	51	52	53	54	56
Totaal		81.085	49.800	40.821	43.436	42.393	36.607
Saldo		24.754	15.945	16.460	15.880	14.801	15.920
	Storting in reserves	13.787	7.253	5.290	5.286	6.586	5.473
	Onttrekkingen aan reserves	-18.305	-3.056	-2.399	-1.449	-1.206	-1.059

<p>Netwerk van dit programma</p>		
<p>Beleidsvelden & Portefeuillehouder</p>	<p>Zorg algemeen Vrij toegankelijke zorg Toegang zorg Niet vrij toegankelijke zorg</p>	<p>Portefeuillehouder: wethouder Polderman Portefeuillehouder: wethouder Polderman Portefeuillehouder: wethouder Polderman Portefeuillehouder: wethouder Polderman</p>
<p>Bestuurlijke boodschap</p>	<p>Zorgen & Stimuleren gaat over welzijn, jeugd en de ondersteuning van diegenen die niet (altijd) in staat zijn geheel op eigen kracht deel te nemen aan de samenleving. Uitgangspunt is dat iedereen op respectvolle wijze aan de samenleving kan deelnemen. Het programma richt zich op taken als opvoedingsondersteuning, dagbesteding van ouderen, zorg voor mensen met een psychiatrische beperking e.d. Met ingang van 2015 vallen nagenoeg alle taken op dit gebied onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De taken binnen het medisch domein blijven de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar. Het uitvoeren van de taken doet de gemeente dan ook in afstemming met zorgverzekeraars. In dit programma geven we aan wat de gemeente doet om mensen in staat te stellen gezond en veilig op te groeien, lang gezond thuis te wonen en op eigen kracht te participeren in de samenleving.</p>	

Roosendalers geven onze gemeente kracht en vitaliteit. Wij willen dat alle inwoners de kans krijgen om zelfstandig op eigen kracht en naar eigen tevredenheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten actief deelnemen aan het sociale, economische en culturele leven. Speciale aandacht is er voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Het huidige kabinet gaat uit van de omslag naar een participatiesamenleving. Bij die omslag staat in Roosendaal de vraag van inwoners en de menselijke maat centraal. Onze uitgangspunten daarbij zijn: preventie, eigen kracht, eigen regie, maatwerk en denken in mogelijkheden in plaats van belemmeringen. We doen daarbij een beroep op mensen om voor elkaar te zorgen en gaan uit van wat mensen wel kunnen. Solidariteit is de onderliggende kracht, de gemeente stimuleert. Waar nodig bieden professionals passende ondersteuning. Niemand mag ooit tussen wal en schip vallen. Daardoor ontstaat er een betere balans tussen hetgeen inwoners en hun omgeving zelf kunnen (organiseren) en wat de gemeente aan ondersteuning levert. Er wordt ingezet op mogelijkheden van inwoners, het stimuleren van eigen initiatief en het aanspreken van eigen verantwoordelijkheid.

In het nieuwe stelsel onderscheiden we:

- Het voorliggende veld met de vrij-toegankelijke voorzieningen.
- De toegang.
- Het specialistische veld met de niet-vrij toegankelijke voorzieningen.

We organiseren de zorg binnen het budget dat we daarvoor van het Rijk krijgen. Op deze budgetten is wel fors bezuinigd door het Rijk. Omdat de vraag en de menselijke maat in Roosendaal centraal staan, is een reserve Sociaal domein ingericht om eventuele overschrijdingen van het budget op te vangen. Om de kosten te beheersen sturen we op minder bureaucratie, minder overhead, betere samenwerking en innovaties bij de instellingen.

Dit programma draagt direct bij aan de volgende maatschappelijke effecten

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.
5. De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
6. Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

Zorg algemeen

5

ZORG & STIMULEREN

Wat gaan we doen?

- We voeren een cliënttevredenheidsonderzoek en nulmetingen uit over het functioneren van het stelsel.
- We vernieuwen het systeem van cliëntenparticipatie.
- We voeren van het communicatieplan gericht op de met de transformatie beoogde cultuuromslag uit.
- We maken afstemmingsafspraken met zorgverzekeraars.

Wat mag dit kosten?	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten Algemeen		1.099	973	670	716	722	725
Baten Algemeen		173	138	25	26	27	28
Saldo		926	835	645	690	695	697

Vrij toegankelijke zorg

Wat gaan we doen?

- Het instrument subsidie zetten we in om het vrij toegankelijke veld te versterken op de onderdelen deskundigheid, samenwerking en toegankelijkheid van algemene voorzieningen voor speciale doelgroepen.
- Welzijnswerk, maatschappelijk werk en cliëntondersteuning richten we in op versterken van eigen kracht van inwoners.
- Samen met partners stellen we een Zorg Innovatie Plan op en voeren dit uit. Dit plan is gericht op het versterken van het voorliggend veld door middel van innovaties.

Wat mag dit kosten?	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten Vrij toegankelijke zorg		7.274	6.959	6.224	6.255	6.276	6.274
Baten Vrij toegankelijke zorg		32	35	43	43	43	43
Saldo		7.242	6.924	6.181	6.212	6.233	6.231

Toegang zorg

5

ZORG & STIMULEREN

Wat gaan we doen?

- De in 2014 vormgegeven integrale onafhankelijke toegang wordt door ons verder ontwikkeld:
 - Versterken van informatie en advies functie.
 - Werkwijze 1 gezin, 1 plan.
 - Ontwikkelen van één methodiek voor integrale vraaganalyse.
- We implementeren een informatiserings- en automatiseringsplan.
- We ontwikkelen een integraal systeem van (vroeg)signalering en opvolging voor jeugd en Wmo.

	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wat mag dit kosten?	Lasten Toegang zorg	1.817	2.282	2.019	2.017	2.046	2.057
	Baten Toegang zorg	381	337	337	337	337	337
	Saldo	1.436	1.945	1.682	1.680	1.709	1.720

Niet vrij toegankelijke zorg

Wat gaan we doen?

- We kopen specialistische (jeugd)zorg in.
- Samen met partners ontwikkelen we innovatieve zorgconcepten.

Wat mag dit kosten?	X1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Lasten Niet vrij toegankelijke zorg		8.945	12.277	12.238	12.338	12.206
Baten Niet vrij toegankelijke zorg		1.702	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Saldo		7.243	10.377	10.338	10.438	10.306	10.306

Financieel overzicht Zorgen & Stimuleren

5

ZORG & STIMULEREN

X1.000	Beleidsveld	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten	Zorg algemeen	1.099	973	670	716	722	725
	Vrij toegankelijke zorg	7.274	6.959	6.224	6.255	6.276	6.274
	Toegang zorg	1.817	2.282	2.019	2.017	2.046	2.057
	Niet vrij toegankelijke zorg	8.946	12.277	12.238	12.337	12.207	12.207
Totaal		19.136	22.491	21.151	21.325	21.251	21.263
Baten	Zorg algemeen	173	138	25	26	27	28
	Vrij toegankelijke zorg	32	35	43	43	43	43
	Toegang zorg	381	337	337	337	337	337
	Niet vrij toegankelijke zorg	1.702	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Totaal		2.289	2.410	2.305	2.307	2.308	2.308
Saldo		16.847	20.081	18.846	19.018	18.943	18.955
Stortingen in reserves		1.506	2.585	3.696	4.265	4.265	4.265
Onttrekkingen aan reserves		-	-	-	-	-	-

6

BETALEN & FINANCIEREN

Betalen & Financieren

X1.000		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten	Nutsbedrijven	1	1	1	1	1	-
	Financiering	52	252	46	46	46	46
	Uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-	-	-
	Algemene lasten en baten	7.337	3.243	6.507	2.739	2.788	2.844
	Belastingen	1.416	908	911	897	883	868
	Resultaten	26.554	18.653	12.572	13.004	14.999	14.534
Totaal		35.361	23.057	20.037	16.687	18.717	18.292
Baten	Nutsbedrijven	20	13	13	13	13	13
	Financiering	5.247	4.285	4.230	3.790	3.858	4.080
	Uitkeringen gemeentefonds	75.056	77.001	75.024	71.995	71.858	72.063
	Algemene lasten en baten	4.096	4.152	4.455	6.526	6.914	7.020
	Belastingen	12.567	12.987	13.515	13.822	14.137	14.458
	Resultaten	35.590	13.938	9.340	5.463	4.800	4.359
Totaal		132.575	112.376	106.578	101.609	101.579	101.992
Saldo		97.214	89.319	86.541	84.922	82.862	83.700
	Stortingen in reserves	5.824	6.769	2.735	1.528	1.619	1.771
	Onttrekkingen aan reserves	-13.867	-7.907	-4.426	-1.553	-1.343	-1.125

Totaaloverzicht meerjarenramingen 2015-2018

Lasten		2015	2016	2017	2018
1	Besturen & Samenwerken	21.918.228	21.569.060	22.105.133	22.139.128
2	Leren & Ontwikkelen	22.616.071	22.706.849	22.613.211	22.448.110
3	Werken & Ondernemen	51.599.906	50.076.455	48.573.061	47.532.272
4	Wonen & Verblijven	57.280.599	59.316.207	57.193.909	52.527.247
5	Zorgen & Stimuleren	21.151.465	21.325.441	21.250.577	21.262.887
	Totaal	174.566.269	174.994.012	171.735.891	165.909.644
Baten		2015	2016	2017	2018
1	Besturen & Samenwerken	1.564.179	1.640.726	1.677.816	1.714.039
2	Leren & Ontwikkelen	2.855.179	2.869.884	2.868.599	2.866.795
3	Werken & Ondernemen	39.661.775	38.483.877	37.340.420	36.280.020
4	Wonen & Verblijven	40.820.871	43.436.169	42.393.472	36.607.468
5	Zorgen & Stimuleren	2.305.154	2.306.862	2.307.658	2.308.470
	Totaal	87.207.158	88.737.518	86.587.965	79.776.792
Saldo		2015	2016	2017	2018
1	Besturen & Samenwerken	20.354.049	19.928.334	20.427.317	20.425.089
2	Leren & Ontwikkelen	19.760.892	19.836.965	19.744.612	19.581.315
3	Werken & Ondernemen	11.938.131	11.592.578	11.232.641	11.252.252
4	Wonen & Verblijven	16.459.728	15.880.038	14.800.437	15.919.779
5	Zorgen & Stimuleren	18.846.311	19.018.579	18.942.919	18.954.417
	Totaal	87.359.111 N	86.256.494 N	85.147.926 N	86.132.852 N
6	Alg. dekkingsmiddelen en onvoor- zien	89.746.059 V	92.436.034 V	93.041.363 V	93.853.720 V
970	Saldo rekening lasten en baten				
	Mutaties reserves:				
980	Onttrekkingen /toevoegingen reserves	3.205.509 N	7.513.751 N	10.179.237 N	10.153.154 N
981	Ontr./ toevoegingen deelf. soc. domein				
	Resultaat rekening lasten en baten *	818.561 N	1.334.211 N	2.285.800 N	2.432.286 N

*Het totaaloverzicht lasten en baten betreft de uitkomst van de conceptbegroting 2015. Deze uitkomst vormt samen met de uitkomsten van de strategische verkenningen – inclusief financiële verkenningen – en de meicirculaire, de financiële uitgangspositie. Deze uitgangspositie is nader uitgewerkt in bijlage 1. Financiële bijlage.

Onderstaand is per paragraaf de kernboodschap opgenomen. Voor de volledige paragrafen verwijzen wij u naar bijlage 4. Paragrafen.

Paragraaf 1. Vastgoed

Met het vaststellen van de kaders voor het gemeentelijk vastgoed door de gemeenteraad heeft het college beslis- en handelingsruimte gekregen om te komen tot een kernportefeuille. Vastgoed dat geen bijdrage levert aan de volgende drie criteria, te weten: 1. de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente, 2. het ondersteunen van het gemeentelijk maatschappelijk beleid en 3. de huisvesting van de gemeentelijke organisatie, wordt gefaseerd verkocht. Inmiddels zijn 28 panden getaxeerd welke voorgedragen worden voor verkoop aan het bestuur. Geprognosticeerd resultaat van de transacties bedraagt € 1,8 miljoen.

De jaarlijkse exploitatielasten van het vastgoed zijn berekend op € 7,5 miljoen. In de programmabegroting is nog geen rekening mee gehouden dat de omvang van het vastgoed komende jaren gaat afnemen en daarmee de exploitatielasten. Het voorstel is nu dat er voor het opvangen van mogelijke verliezen bij verkoop van vastgoed een bestemmingsreserve wordt ingericht, welke wordt gevoed uit behaald resultaat en vrijvallende exploitatielasten van verkocht vastgoed. Uit de verkoopstrategie per jaarschijf, vast te stellen door college en gemeenteraad, zal blijken of de bestemmingsreserve toereikend is, dan wel dat deze aangevuld dient te worden vanuit algemene middelen (algemene reserve en/of jaarrekeningresultaat).

Paragraaf 2. Lokale heffingen

In de begroting 2015 en volgende jaren is rekening gehouden met een verhoging van de tarieven van belastingen, leges, e.d. van 2,3%, met uitzondering van de rioolheffing (+4,2%), reclamebelasting (geen verhoging), parkeerbelastingen (+7%), leges APV/ Bijzondere wetten (+15%) in verband met verhoging kostendekkendheid.

Belastingverordeningen

In de afgelopen jaren heeft een harmonisatie plaatsgevonden van de belastingverordeningen van de deelnemende gemeenten in de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB). Een verdergaande harmonisatie behoort tot de mogelijkheden door onder andere het hanteren van een standaardtariefstructuur. Minder diversiteit en uitzonderingen zal leiden tot een kostenreductie.

Paragraaf 3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De top tien van risico's wordt gedomineerd door de risico's die het gevolg zijn van de drie decentralisaties

(Jeugdwet, Wmo en Participatiewet). Verder komen er na het beëindigen van de samenwerking met de marktpartijen in de ontwikkeling van Stadsoevers twee nieuwe risico's in de top tien. Dit betreft een risico met betrekking tot de grondexploitatie en een risico met betrekking tot het Duurzame Energiebedrijf Roosendaal. Daarnaast vormen, evenals eerdere jaren, de mogelijke gevolgen van financiële garantstellingen een omvangrijk risico. Ook de algemene risico's bij de grondexploitaties (wonen en bedrijventerreinen) hebben een plek gekregen in onze top 10 van risico's.

De weerstandsratio van de gemeente Roosendaal bedraagt 2,6. Dit is ruim boven de afgesproken minimale ratio van 1,0.

Paragraaf 4. Financiering

Om een transparante en duurzame financiering van onze activiteiten na te streven is een aantal voorgeschreven grenswaarden zoals kasgeldlimiet, financieringsbehoefte en vrijstellingsgrens afstorting overtollige liquide middelen en kengetallen zoals renteomslag-percentages, renterisico en EMU-saldo inzake vlottende en vaste schuld van belang. Op basis van de begroting 2015 zijn deze grenswaarden en kengetallen berekend en kan gesteld worden dat de uitkomsten voor 2015 een positief beeld, binnen de gestelde normen, geeft.

Paragraaf 5. Onderhoud kapitaalgoederen

De uitvoeringsplannen worden jaarlijks vastgesteld in het Onderhoudsplan Openbare Ruimte (OOR).

Het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) is leidend voor de prioritering van projecten in het OOR. Omdat voor de kostendekking riolering een doorkijk is gemaakt over de totale levensduur van de riolering, zijn de risico's beperkt. Incidenten kunnen niet worden uitgesloten. Het rioleringsstelsel wordt gemiddeld één maal in de tien jaar geïnspecteerd, waardoor een versnelde achteruitgang van de kwaliteit niet altijd tijdig kan worden gesignaleerd. In deze gevallen is het van belang dat snel en adequaat wordt ingegrepen.

Bij het OOR, wordt aansluitend op het vGRP, een verdere integrale (technisch, maatschappelijk en bestuurlijk) afweging gemaakt voor de overige disciplines. Dit gebeurt op basis van de beschikbare onderhoudsbudgetten in relatie tot de technische noodzaak. Wanneer naast de financiële afweging ook maatschappelijke en/of bestuurlijke keuzes meespelen, kan dit betekenen dat projecten naar voren worden gehaald en andere doorschuiven naar een later tijdstip.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van banden

met externe rechtspersonen, waarin de gemeente én financieel deelneemt én zeggenschap heeft. Onze doelstelling is te zorgen dat verbonden partijen op effectieve en efficiënte wijze hun doelstelling realiseren. Dit doen we onder andere door de continuïteit van de verbonden partij op korte en lange termijn te bewaken middels de liquiditeit- en solvabiliteitsratio.

Paragraaf 7. Grondbeleid

Het is helaas een gegeven dat de bestemmingsreserve grondexploitatie de laatste jaren sterk achteruit loopt. Met name het nemen van verliezen en het treffen van voorzieningen ter afdekking van verliesgevend grondexploitaties zijn hier debet aan. Op de nieuwe marktsituatie is ingespeeld door onder andere afscheid te nemen van marktpartijen en door het temporiseren van de uitgifte prognoses. Ambities en winstprognoses zijn naar beneden bijgesteld. Voor Spoorhaven wordt gestreefd naar een mogelijk herstart in de komende jaren zonder lasten uit het verleden. De risico's, betreffende Wonen en Bedrijventerreinen, zijn opgenomen in paragraaf 3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf 8. Bedrijfsvoering

Bij het raadsbesluit 'Roosendaal in Ontwikkeling – onderweg naar 2020' is de uitdaging voor onze gemeentelijke organisatie geschetst en de wijze waarop de 'kleine overheid' (Roosendaal 2020) in de toekomst moet functioneren. Onze externe en interne dienstverlening moet werken volgens dezelfde principes. Dienstverlening is alles wat én hoe we dat doen voor burgers, bedrijven, instellingen, bestuur en elkaar. Ook de realisatie van de taakstelling is daarin opgenomen. Om dit te bereiken zijn in het kader van 'Roosendaal in Ontwikkeling' drie veranderopgaven benoemd: vergroten van flexibiliteit en mobiliteit, inzetten op samenwerken en netwerken, slimmer en anders organiseren.

Paragraaf 9. Subsidieverstrekingen

Subsidies worden verstrekt op basis van de Algemene subsidieverordening Roosendaal. In 2015 zetten we in op subsidiëring van activiteiten die een aantoonbare bijdrage leveren aan het realiseren van gewenste beleidsdoelen en maatschappelijke effecten.

<http://roosendaal.nl>

<http://roosendaal.begroting.pepperflow.nl>

Bezoekadres:
Stadserf 1
tel. 0165-579 111
fax 0165-579 338
e-mail: info@roosendaal.nl

Postadres:
Postbus 5000
4700 KA Roosendaal